

# פרשת נצבים

## "אתם נצבים"

רש"י (דברים פרק כ"ט פסוק י"ב):

ומ"א למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות  
לפי ששמעו ישראל מזה קללות חסר שמים חוץ ממ"ט שנת"כ הוריקו פניהם והמרו  
מי יוכל לעמוד באלו החמיל משה לפייסם אתם נצבים היום הרבה הכעסתם למקום  
ולא עשה אתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו: היום. כיום הזה שהוא קיים והוא  
מאפיל ומאיר כך האיר לכם וכך עמיד להאיר לכם והקללות והיסורין ד מקיימין  
אתכם ומליבין אתכם לפניו ואף הפרשה שלמעלה מזו פיוסין הם אתם ראיתם את  
כל וגו'.

### משכיל לדוד (הרב דוד פארדו):

ומ"ש ק' קדצות חסר ב' חוץ ממ"ט וכו'. קשה דכי היכי דקאמר חוץ  
ממ"ט ולא קאמר חוץ מנ' חסר א' הי"ג הול"ל צ"ח ואמאי  
קאמר ק' חסר ב'. והאמת שעמדתי למנין הקללות דבפ' דלעיל  
ומצאתי שהם ק' דוקא לפי הנראה ואמנם י"ל דתיתי מנייהו אינם  
נכנסים במנין דהיינו והיו שמין וכו' והארץ אשר תחתך וכו' שב'  
הללו הן הנזכרים בת"כ ונהפכו כאן קצת לברכה כמ"ש רש"י שם  
ולכך אין למנותם והיינו דקמ"ל במ"ש ק' חסר ב' (ועיין בספרי  
שורשים על המשנה כיוצא בזה במאי דתנן אבות מלאכות מ' חסר  
א'). ומ"ש עוד דהקללות והיסורין מקיימין אתכם ומציבים אתכם  
לפניו יש לדקדק דלכאורה הלי כפול דהיינו קללות היינו יסורין היינו  
מקיימין והיינו מציבים. ונלענ"ד דתיתי קמ"ל דתרי מיני טובה  
נמשכים מהתוכחות חד דבשמיעת גזומי הקללות מיישרים ארחותם  
מפני יראת העונש וכוזה לא יבאו לידי חטא אלא ישארו קיימים  
בצדקתם. ואפי' יארע שיחטאו ויחיימו התוכחות ואז נקראים יסורין  
שנהפכו כבר ליסורין בפועל ס"ס אין זו רעה להם אלא טובה וברין  
רחמנא דשקליה למטרפסיה בהאי עלמא דעכ"פ לא יעשו בהם היסורין כליה אלא אדרבא ע"י מתכפרין כל עונותיהם וכדאמר' ברפ"ק  
דברכות נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין מה ברית וכו' אף ברית האמור ביסורין ממרין עונותיו של אדם. נמצא שהיסורין מציבין  
אותם כבתחלה קודם החטא. ומ"ש ד"א לפי שהיו וכו' היינו דלפי' ראשון ק' דאין נמשך אחר כך ראשיכם וכו' טפכם וכו' לעברך וכו' ולפי'  
בתרא נמי ק' דהול"ל הצבתי אתכם וכו' ולא אתם נצבים:

### באר בשדה (הרב מאיר בנימין מנחם דאנון):

ומ"ש רש"י ק' קדצות חסר שתיים בתנחומא שלפניו קאמר ק' קללות  
חסר אחת עם שמים שגא' נפ' זו ומ"ש מקיימין אתכם ומליבין  
אתכם לפניו נראה דמקיימין היינו נעוה"ז דנאמר ברית במלח ונאמר ברית  
ביסורין מה מלח מקיים את הנשר כך היסורים מקיימין את ישראל ואין  
כלים כשאר האומות דכתי' אני ה' וכו' ואתם בני' כליתם ומ"ש ומליבין  
אתכם לפניו היינו לע"ל דכתי' והעלתי אתכם מקברותיכם עמי והיינו  
דקאמר עמיד להאיר לכם פי' לע"ל:

אתם נצבים היום. במדרש (תנחומא א) למה נסמכה פרי אתם נצבים לקללות לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ מן מ"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם כו', עיין כל הנוסח ברש"י. וכאן יש מקום לספק ספק גדול כמה שקבלו ישראל תנחומין של הבל כי מה שלא עשה בהם כלייה עד הנה לפי שעדיין לא נתמלא סאתם שיחולו עליהם כל האלות של התוכחה, וא"ת שהרבו כעסים למקום ב"ה והגדילו אשמה עד שהיו ראויין לכל אותן האלות ואעפ"כ הש"י ברחמיו לא עשה עמהם כלה ככל חטאתם, אם כן משה כתב להם שטר ושוברו עמו ובחנם יעד להם כל אותן התוכחות כי לעולם לא יפחדו מהם ומורא לא יעלה על ראשם מן אותן קללות כי יאמרו הרי כבר חטאנו כאלה וכאלה ולא רבצה בנו האלה, גם האיש משה הבטיחנו שגם אם יוספים אנחנו לחטוא לא יגע בנו רע וא"כ עשה משה תרי דברים דסתרי אהדרי כי מתחילה יעד להם הקללות כדי שיראו מהם ואח"כ נחם אותם וידבר על לבם שאף אם יהיו חוטאים לא יכלו מצד הקללות, וא"ת שהקללות יחולו אבל לא יהיה בהם כדי לכלותם לגמרי הרי כבר הובטחו על זה מפי הגבורה שנאמר (ויקרא כו.מר) לא מאסתים ולא געלתים לכלותם וגו'. ועו"ק למה לא נבהלו מן אותן מ"ט קללות שבת"כ כי גם בהם יש די השיב כל פנים לירקון, ועוד יש לדקדק בנוסח הלשון למה אמר מאה חסר שתיים כי אם חסרו שתיים אין כאן מאה והל"ל צ"ח בדרך שאמר חוץ מן מ"ט כו', ומהו שאמר כך האיר לכם ועתיד להאיר לכם כו' עתיד מאן דכר שמיה, ומנלן שמשא אמר כל הדברים הללו.

והנראה לומר בזה שבכל האלות המפורשות בת"כ, ובפרי כי תבא, בכולם יש מקום לאיש קשה עורף להסיר יראת ה' מנגד עיניו וליתן ברכת שלום לעצמו לבקש הצלה מה ע"י איזו תחבולה אנושית בדרך שאמר בדור המבול קל הוא על פני המים (איוכ. כד. יח) יש לנו ספינות קטנות קלות שישוטו על פני המים וכן באלות אלו, דרך משל כתיב והיו שמין אשר על ראשך ברזל משמע דווקא מה שעל ראשך ולא מה שעל ראש שאר האומות כי שם יהיה מטר אם כן יקשה ערפו לומר אלך ואקנה תבואה מן שאר האומות כי יש שבר אצלם, וכן דבר וחרב יאמר אמלטה על נפשי וכמ"ש (משלי כב. ה) צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם, ואם כן בכל הקללות לא הוריקו פניהם כי אמרו יש מקום להנצל מהם ע"י תחבולה אנושית, אמנם אם תגזם לאדם לעשות לו איזו דבר ולא תפרש ענשו א"כ אינו יכול להשמר ממך כי לא ידע ממה יהיה נזהר, והנה באותן קללות של ערבות מואב ודאי מאה הם כי בעל המדרש מנאם ומנה מאה אך שנכללו בהם שנים שלא פורש מהותם מה הם והוא מ"ש גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזה. וכלי ספק שבעל מדרש זה לא מנה כל חלי וכל מכה בכלל מספר צ"ח אבל מנה צ"ח וזולתם ועמהם יש ק' אך מן אותן ק' חסר ב' לא חסרו ממש אלא חסרו שלא פורש מהותם וא"כ א"א להשמר מהם, ע"כ נבהלו נחפזו רעדה אחזתם בעבור שתיים אלו שחסרו ונסתם מהותם ויראו מהם שיעשה בהם כליון.

וידבר משה על לבם אין הדבר כן כמו שחשבתם, שלכך העלים מהות שתיים אלו כדי שלא יהיה לכם מקום להשמר מהם שהרי הרבה פעמים כעסתם ולא חלו שתי קללות אלו אע"פ שהייתם ראויין שיחולו, ואם תאמרו א"כ למה נאמרו ביעוד הקללות ולמה לא נתפרשו, לפי שהם מדברים בעונש עה"ב הנעלם כי מצד היות האדם מסובך בחשכת חומרו אינו יכול להבין מהות העונש ההוא בדרך שהעלימה התורה מהות השכר הרוחני מזה הטעם, וביאור הענין שמשא אמר הנני מיעד לכם צ"ח קללות כולם בעה"ז גם כל חלי וכל מכה השייך אל החוטא לעה"ב כדי רשעתו אשר לא כתוב בספר התורה הזה כי התורה לא דברה מן זה העונש כלום גם הוא על ראש רשעים יחול, וזה"ש אתם נצבים היום כיום הזה המאפיל ומאיר כך אתם קיימין בקיום נצחי וגם אחר שתחשך השמש והירח ביום המיתה תשובו לאור באור ה' הנצחי לעה"ב, ואחר שהונח שיש מציאות לאדם גם אחר מותו הנה בזה תבינו פירוש הפסוק גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת. וזה"ש כך האיר לכם ועתיד להאיר כי כשם שאור לכם בעה"ז כך זורח הוא שם גם לעתיד והקללות והיסורין מקיימין אתכם ומציבים אתכם לפני, כמ"ש (ברכות ה.) ג' מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן ע"י יסורין ואחד מהם עה"ב שנאמר (משלי יב. ג) ודרך חיים

תוכחות מוסר. ואחר שגלה להם משה סוד עה"ב אשר לפנים לא ידעו הנה בזה  
נתקרה דעתם ע"י הכנת ב' מכות אלו הנעלמים כאמור.

## נתיבות שלום (הרב שלום נח ברזובסקי – הרבי מסלוניס):

ויסוד הערבות של כל ישראל זל"ו הוא ענין העולם  
של כל ישראל, שבכדי שיהודי יתכלל בעולם של  
כלל ישראל צריך שיהיו ישראל ערבים זל"ו. וזה  
אמר להם משה לישראל לאחר ששמעו את צ"ח  
הקללות הנוראות והוריקו פניהם, שידעו דתכלית  
רצוננו ית' הוא לבל ידח ממנו נדח, ויש עצה לכל  
זה, אתם נצבים היום כולכם, שבזמן שאתם כולכם  
כשאפלה לכם אני מאיר לכם, ועל יהודי לכלול  
עצמו ולבטל את עצמו לכלל ישראל, לעברך בברית  
ה' אלקיך, היא הברית של כללות ישראל, שזה  
ממתיק את כל הדינים. והיינו שמשרע"ה לא בא  
לבטל את כל הקללות שאמר הקב"ה, אלא פייסם  
שכל הקללות נוגעות רק ליחיד הפרטי, אבל יש  
עצה, הכח של כולכם, העולם של כלל ישראל,  
שכאשר יהודי כולל עצמו בכלל ישראל נמתק הכל.

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וגו'  
לעברך בברית ה"א ובאלתו. וברש"י בשם המדרש,  
למה נסמכה פרשת אתם נצבים לפרשת הקללות,  
לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ  
ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל  
לעמוד באלו. התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום  
כולכם לפני ה' אלקיכם, הרבה הכעסתם למקום ולא  
עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו. ומקשים  
המפרשים דהרי כל מטות הקללות ליירא את ישראל,  
ואם משה מפייסם שאין להם להתירא לשם מה באמת  
היה צריך לומר להם את כל הקללות. כן ראוי לבאר  
ענין לעברך בברית ה"א, מה ענין הברית שהיתה  
או.

וי"ל ע"פ מד"א במדרש תנחומא עה"פ אתם  
נצבים היום כולכם, מה היום מאיר פעמים ומאפיל  
פעמים אף אתם כשאפלה לכם עתיד להאיר לכם  
אור עולם, אימתי בזמן שתהיו כולכם אגודה אחת.  
ויש לבארו ע"פ מד"א בספה"ק נועם אלימלך (פר'  
דברים) שיש עולם הנקרא כל ישראל והעולם ההוא  
שלם בלא שום פגם, כי אף שהפרטים חוטאים  
לפעמים אבל כללות ישראל תמיד קיימים בקדושתם  
כמ"ד ועמך כולם צדיקים, אין שטן ואין פגע רע  
בהם ח"ו, ותמיד צורתם חקוקה למעלה ושם אין  
שליטה לחטא כלל, והמקשר עצמו בהתכללות זו  
נתקן בקדושה עליונה ויכול אז לעשות המצוה.  
ומה"ט אומר יהודי קודם כל מצוה שהוא מקיים בשם  
כל ישראל, בכדי להתקשר ולכלול עצמו בעולם  
של כל ישראל שם אין חטא ופשע. והנה ענין לעברך  
בברית ה' אלקיך איתא במדרש תנחומא שהיתה זו  
ברית ערבות, שכל ישראל נעשו ערבים זה לזה.

## הרב גרשון אשכנזי:

אתם נצבים היום כולכם... למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? לפי ששמעו  
ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל  
לעמוד באלה (רש"י בשם התנחומא). ולמה רק עכשיו, הוריקו פניהם ולא קודם בשעה  
ששמעו הקללות שבתורת כהנים בפרשת בחוקותי? — הקללות בפרשת בחוקותי נאמרו  
בלשון רבים, וצרת רבים — חצי נתמה, כדאיתא במ"ר בפרשתנו על הפסוק בצר לך —  
„כל צרה שהיא של יחיד היא צרה וכל צרה של רבים אינה צרה". כל אחד חושב בלבד,  
לא אלי הדברים מכוונים, אלא לרבים, לכלל. אבל כאן נאמרו הקללות בלשון יחיד, לכל  
אחד, ולכן „הוריקו פניהם".

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וכו'

כל איש ישראל. לא אאריך בדקדוקים ואומר הנ"ל ע"פ שפרשתי במק"א נעין לעיל הפטרת פרשת נמדנר ד"ה וסיח] בכוונת חז"ל [נמ"ר ג' יח] כתיב והיה מספר וכו' וכתיב אשר לא ימד, כאן באין עושיך יש מספר, ובעושים אין מספר. ואמרת כי כל ישראל בגוף וכאיש אחד יחשבו, כי תרי"ג מצות נצטוו לנו, אבל כמה מצות שבכהנים ואינם בישראלים וכן בישראלים ולא בכהנים ובלוים וכדומה, אלא ע"י שכל ישראל ערכים זה בזה מקיימים כולם יחד המצות, כי כולם אחוזים ואגודים יחד, ולכן נקראו בית ישראל, כמו בית שנעשה מכמה דברים צרופים יחד, חומר, לבנים, עצים ואבנים, חלונות, דלתות וגגות, ונקרא בית ע"י הצטרפות כל אלו יחד, שאי אפשר זה בלא זה, כן עם ה' כולם יחד נקראו בית ישראל שאי אפשר לזה בלא זה. וכל זה בזמן שעושים רצונו של מקום, אבל כשאין עושים רצון ה' אז אין להם התאחדות, וכל

איש ואיש לעצמו יסופר ויוחשב בענין הארציות, ואין שייכות זה לזה. ולכן כשעושים רצון ה' אין מספר לישראל לספור ולמנות, כי כולם כאיש אחד נחשבים, ואין לספור כמה ישראלים, משא"כ כשאין עושים רצון ה' אז אין להם שייכות זה לזה וכל אחד גוף קרוץ מחומר בפני עצמו ולכן כשעושים רצון ה' אז אין מספר. וז"ש משה רבנו ע"ה, אתם נצבים היום כולכם לפני ה', פירוש כשעושים רצון ה' ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, כולם יחד רק איש ישראל, שכולם אחוזים משולבים יחד והם רק איש אחד ישראל אחד, וק"ל:

עוד נ"ל לפרש, ונקדים פירוש רש"י והוא במדרש, אמרו מי יוכל לעמוד באלו, אמר להם אתם נצבים היום, מה היום הזה מאפיל ומאיר כן הקללות מעמידות אתכם, וצריך ביאור. ונ"ל כי לקמן אמר גפרית ומלח שרפה כל ארצה וכו', ושבת עד ה' אלהיך וכו', כי מכה הקללות האלו ישובו אל ה'. ובאמת אנו רואים בעינינו כי בעו"ה היפוך הדבר בדור הרע הזה, כי מגודל הלהץ ודוחק אשר אנו נלחצים בין הגוים יש ויש בעו"ה הממירים הדת והופכים פניהם ופונים אל והבים ושטי כזב. וזהו שצווחו מי יוכל לעמוד באלו, מי יודע אם יהיה לנו כח המעצר בגלות המר הזה שנהיה עומדים על תקפינו שלא להפוך פנים אל הגוים אשר אנו ביניהם. אלא רבאמת לא אלמן ישראל והקב"ה בכל דור

הלמיד דורשן ומנהיגיו העומדים לגדור פרצת עמו, ובעת צרה כי תבוא ר"ל הם מוכיחים אותם על פניהם, כבגורת המן הרע שעמד מרדכי ואסתר וגורו תענית וילבש שק ואפר, וכן בכל פעם ופעם, ולעז כזאת נכנסים אל הלב דברי תוכחה ומוסר ושבים אל ה' מתוך צרה, ואז הצרות מעמידות את ישראל. ולכן אחר ששאלו מי יוכל לעמוד באלו כמ"ש, השיב להם מה היום הזה מאפיל ומאיר, ע"ד שאמרו [וימל למ]: ורח השמש ובא השמש עד שלא שקעה שמשו של משה ורחו שמשו של יהושע, והיינו מה יום הזה מאפיל שמת בו משה רבינו ע"ה והאיר מיד, כן באופן זה מעמידות הצרות אתכם וכמ"ש:

„אתם נצבים היום כולכם“<sup>1</sup>. „היום“ הוא אימתי הוא? שני פירושים ל„היום“ תוח: א) סתם „היום“ מוכנו בכל יום, כאותה שאמרו על „אשר אנכי מצוך היום“<sup>2</sup>: „בכל יום ויום יהיו כעונך כחדשים“<sup>3</sup>; ב) „לקומי תורה“ כתוב, ש„היום“ הוא ראש-השנה. וכן כתוב: „ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב“, ומתרגם התרגום: „והיה ביוםא דדינא בריש שתא“<sup>4</sup>. כהות הדין באים בראש-השנה לקטרג על ישראל. ובשבת שלפני ר"ה קורים בתורה „אתם נצבים היום... לפני ד'“<sup>5</sup>. שני הפירושים אינם מותרים זה את זה. ראש-השנה לא ללמד על עצמו יצא. לפיכך נקרא „ראש“, שבו מרכזו כל חיות השנה הכאת, כדרך שהראש משפיע כח וחיות לכל הגוף. וכתוב בספרים, שלפיכך נקרא התודש „תשרי“, שאותיותיו „רשית“, — „מראשית השנה ועד אחרית שנה“ כתובה בתורה המלה „מראשית“ חסר אל"ף: „מרשית“, לרמו על „תשרי“, — שכל התודש כולו משפיע על כל השנה: ראש-השנה משפיע קבלת מלכות שמים (אמרו לפני מלכות שתמליכוני עליכם“<sup>6</sup>), ויום-הכפורים משפיע כח תשובה, וסוכות משפיע שמחה של מצוה. ולפיכך כשבראש-השנה אנחנו „נצבים“, אזי זה משפיע שבכל השנה נהיה „נצבים“. כש„היום“ הוא ראש-השנה, אז ממילא נמשך מזה ל„היום“ שבכל יום ויום.

זמה ענינו של „נצבים“? „נצבים“ פירושו בקומה זקופה. הראש למעלה. המוח שלימי על הלב, שלא יגרר האדם אחר „יצר לב האדם רע מנעוריו“, כבהמה זו שראשה למטה. ובראש-השנה כשאנו אומרים „זה היום תחילת מעשיך“, אין הכוונה לכריאת העולם, שהרי בכ"ה באדול צברא העולם, אלא הכוונה לכריאת אדם הראשון. תכלית הכריאה היתה בשביל האדם. „אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי“, „עשיתי ארץ“ בשביל ש„אדם עליה בראתי“, ולכן ר"ה הוא „זה היום תחילת מעשיך“. התכלית של כל „מעשיך“. ובראש-השנה נברא האדם בקומה זקופה: „בצלם אלהים עשה את האדם“<sup>10</sup>. ולכן בראש השנה צריך האדם להזדקף

בקומתו. ככל השנה כולה הוא משעבד את מוחו וראשו, מחשבותיו ורעיונותיו. לכל הדברים החמריים שהוא שקוע בהם. „וישח אדם וישפל איש“<sup>11</sup>. ראשו כפוף ושח למטה, מעשה בהמה. ולכן כשבת שלפני ר"ה קוראים בתורה „אתם נצבים היום“. ל„היום“ הזה של „ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב“, כשכחות הדין מקטרגים, צריכים אנו להתכונן. והתיקון הוא ה„התיצבות“ שלנו. „אתם נצבים“, וזה יבטל את ההתיצבות של המקטרגים, וימשיך שנה טובה גם ל„היום“ של ראש-השנה וגם ל„היום“ שבכל יום ויום.

ב

„אתם נצבים היום כולכם“<sup>1</sup>. „נצבים“ פירושו בקומה זקופה. יש קומה זקופה של פחיתות וחמרון, כמו שכתוב: „דתן ואבירם יצאו נצבים“<sup>2</sup>, ופירש רש"י: „בקומה זקופה“ זו קומה זקופה של גאון והתנשאות והתברכות. וכאן קומה זקופה של מעלה ויתרון: „אתם נצבים וגו' לפני ד' אלהיכם“.

האדם הוא כאילו ממוצע בין הכהמה למלאך. מותר האדם מן הכהמה ומותר המלאך מן האדם. אבל יש אשר האדם הוא גרוע מן הכהמה, ויש שהוא גבוה מן המלאך. כשכל כחותיו משקיע האדם בהבל והיק וטובע כיון מצולה של טיט ובוץ, הרי הוא גרוע מן הכהמה, שכן הכהמה אינה משנה את תפקידה ומשתמשת בכחותיה הטבעיים בדיוק למה שנועדו לשמש, ואילו האדם עובר על היעוד והמטרה שהתווה לו יוצר האדם. וכשהוא ממלא את תפקידו, כובש את יצרו ושומר תורה ומצות, בין אדם למקום ובין אדם לחברו, ומחשבותיו ודיבורו ומעשיו מקודשים וטהורים כראוי, הרי הוא בדרגה עליונה יותר ממלאכי השרת, שכן למלאכים אין יצר ואין מניעות ועוכים ומכשולים, מה שאין כן

האדם. וכך השיבו למלאכים כשאמרו „תנה הודך — התורה — על השמים“: „כלום יצר הרע יש ביניכם, כלום קנאה ושנאה יש ביניכם.“ „באחד כאלול ראש השנה למעשר כהמה“: חלק הכהמה שבאדם צריך לעשר ולקדש. בכל ימות השנה ראשו של האדם — מוחו ומחשבותיו — כפוף ושקוע בכל המאויים של עולם ומלואו, בכל מיני שטויות וחבלים. כחינת כהמה, הראש למטה. ואם הוא ככהמה, מטילא הוא גרוע מכהמה. בימים הנוראים, מראש-השנה עד יום-הכפורים, מתחיל האדם שבאדם להתרומם, עד שביום-הכפורים מגיע לשיא דרגתו: „דומים למלאכי השרת“: ואם הוא כמלאך, מטילא הוא יותר ממלאך. אלא שאי אפשר לפתע פתאום להגיע מכהמה למלאך. ולכך ניתן חודש אלול לימי מעבר. כאלול מוציאים את חלק הכהמה מן הכוץ. מקדשים ומטהרים את החומר. וכשמגיע סוף אלול, כראש-השנה, הקומה שלו נודקפת. הראש והמוח הונבחו למעלה מהגוף. ולכן בשבת שקודם ראש-השנה קוראים: „אתם נצבים היום כולכם.“ ובספרים כתוב ש„היום“ זה ראש-השנה. „זה היום תחילת מעשיך“. כבאש-השנה כל ישראל, למגדולם ועד קטנם, נצבים לפני ד' בקומה זקופה.